LAUSUNTO

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
PL 101
00531 Helsinki

Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Asia: **Lausunto valtioneuvoston selonteosta VNS 9/2022 vp eduskunnalle Senaatti-konsernista ja valtion toimitilahallinnosta**

Viite: Lausuntopyyntö 8.11.2022 VNS 9/2022 vp

Selonteossa kuvataan vuoden 2021 alussa perustetun Senaatti-konsernin ensimmäistä toimintavuotta. Vuonna 2021 Senaatti-kiinteistöille perustettiin Puolustuskiinteistöt-niminen tytärliikelaitos hoitamaan Puolustusvoimien toimitilatarpeita.

Tilaturvallisuus ja turvallisuuspalvelut

Puolustuskiinteistöjen toimintamalli eroaa jossain määrin Senaatti-kiinteistöistä erityisesti valmiuden, varautumisen ja turvallisuuden erityisvaatimusten vuoksi. Puolustuskiinteistöjen tärkein tehtävä on huolehtia Puolustusvoimien käyttämien tilojen toimivuudesta kaikissa turvallisuustilanteissa tuottamalla Puolustusvoimille ja sen määrittämille kumppaneille kiinteistö- ja tilapalveluita. Puolustuskiinteistöjen rakennuttamisen, asiakkuudenhoidon ja ylläpidon prosesseissa käsitellään usein esimerkiksi turvaluokiteltua tietoa. Turvallisuuden takaamiseksi kaikkein korkeimman turvaluokan tiloissa työskentelee pääsääntöisesti vain Puolustuskiinteistöjen omaa henkilökuntaa kaikissa kiinteistönpidon tehtävissä.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry toteaa, että Puolustuskiinteistöjen oman henkilökunnan käyttö on ensiarvoisen tärkeää turvallisuuden takaamiseksi mm. nykyisen turvallisuuspoliittisen tilanteen takia. Puolustuskiinteistöissä suunnitellaan tiettyjen matalan turvaluokitustason kiinteistöjen kiinteistönpidon ulkoistamisesta jollain aikavälillä, näiden mahdollisten ulkoistusten vaikutukset turvallisuuteen ja henkilöstön asemaan tulee arvioida perusteellisesti.

LAUSUNTO

Valmius ja varautuminen

Puolustuskiinteistöjen tehtävänä on tukea Puolustusvoimia sen kyvyssä vastata Suomen turvallisuusympäristön muutoksiin varmistamalla maanpuolustuksen kannalta kriittisten tilojen toiminta kaikissa tilanteissa.

JHL näkee tärkeänä, että Puolustuskiinteistöjen tulee toimia yhdessä Puolustusvoimien kanssa kehittäessään Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja johtamistilojen, tukikohtien ja muiden kohteiden poikkeusolojen käytettävyyttä huomioiden samalla henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen ja riittävä perehdyttäminen erilaisiin kohteisiin.

Puolustuskiinteistöt on ensimmäisen toimintavuotensa aikana yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa kehittänyt ja organisoinut toimintaansa siten, että sillä on vuoden 2023 alussa edellytykset tuottaa Puolustusvoimien sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin, ulkomaisen avun vastaanottamiseen ja kotimaassa järjestettäviin kansainvälisiin harjoituksiin liittyvät tilapalvelut. Puolustuskiinteistöt vastaa jatkossa siitä, että operaatioalueilla on tarkoituksenmukaiset, terveelliset ja käyttöturvalliset rakennukset, rakenteet, verkostot ja suojarakenteet, jotka tuotetaan Puolustusvoimien toimeksiannosta. Lisäksi Puolustuskiinteistöt varmistaa, että tukikohdilla on riittävät rakenteiden kunnossapito-, hoito- ja energiapalvelut.

JHL edellyttää Puolustuskiinteistöiltä operaatioihin osallistuvan henkilöstön riittävää perehdytystä kohdealueilla työskentelyyn, paikalliseen kulttuuriin ja turvallisuusolosuhteisiin, jotta Puolustuskiinteistöt pystyy takaamaan henkilöstön turvallisuuden haasteellisissa olosuhteissa.

Toimintamalli häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Tilanteessa, jossa Suomeen kohdistuu sotilaallinen hyökkäys tai sellaisen uhka, puolustusministeriön on pystyttävä ohjaamaan Puolustuskiinteistöjen toimintaa huomattavasti tiiviimmin ja yksityiskohtaisemmin kuin yhteiskunnan ollessa normaalitilanteessa. Tarve ei kuitenkaan koske vain selkeitä poikkeusoloja. Sodankäynnin ja vaikuttamisen muotojen muuttumisen myötä Puolustusvoimien ja sen kumppanien kiinteistöpalveluiden tuottajalla tulee olla kyky ja mahdollisuus nopeaan reagointiin erilaisissa hybridivaikuttamisen muodostamissa uhkatilanteissa myös normaalioloissa.

JHL korostaa tässäkin asiassa oman sitoutuneen henkilökunnan merkitystä. Puolustusvoimien sotilaallisiin harjoituksiin osallistuminen ja valmiustason ylläpito tukee Puolustusvoimien kykyä oikea-aikaiseen reagointiin erilaisissa uhkatilanteissa.

LAUSUNTO

Henkilöstön asema Senaattikonsernissa
Puolustuskiinteistöjen perustaminen

Yhteistoimintaneuvotteluissa aloitettiin henkilöstöpolitiikan yhtenäistäminen ja henkilöstöetujen yhdenmukaistaminen koko Senaatti-konsernissa. Selonteossa todetaan, että lopputuloksena oli, että entisillä Puolustushallinnon rakennuslaitoksen henkilöstöllä henkilöstöedut paranivat monelta osin ja Senaatti-kiinteistöjen henkilöstöllä pysyivät ennallaan siten, että konsernin sisällä siirtyneiden henkilöiden työsuhteen ehdot ja edut turvattiin. Puolustuskiinteistöissä on oma yhteistoimintaneuvottelukunta Senaatti-konsernin yhteisen neuvottelukunnan lisäksi, jossa henkilöstöjärjestöillä on edustajansa. Sen lisäksi Puolustuskiinteistöissä on yhteensä 16 paikallista työsuojelutoimikuntaa, joissa työsuojeluvaltuutetut ovat varmistamassa asioiden sujuvaa hoitoa.

JHL toteaa, että työsuhteen ehtojen osalta olisi ollut parempi ajoittaa Puolustuskiinteistöjen perustaminen siten, että se olisi tapahtunut sopimuskauden päättymisen yhteydessä. Nyt valtion työehtoja noudatettiin sopimuskauden loppuun pääosin, kuitenkin niin, että henkilöstölle oli osin epäselvää, mitkä määräykset ja sopimukset ulottuvat sinne saakka.

Työehtosopimukset

Konsernin yhteisen työehtosopimuksen tavoitteena oli yhdenmukaistaa henkilöstön työsuhteiden ehdot liikelaitosten välillä. Konsernikohtainen työehtosopimus toi joitain muutoksia henkilöstön asemaan. Keskeisimmät muutokset olivat palkallisten poissaolomäärien ja haittakorvausten yhdenmukaistaminen, varallaolon ja valmiuden lisääminen ja laajentaminen sekä sotilaallisen harjoituksen kattavuuden laajentaminen koko konserniin. Puolustushallinnon rakennuslaitokselta siirtyneiden henkilöiden osalta vuosilomapäivien lukumäärä ja vuosilomakertymien perusteet säilyivät ennallaan.

JHL näkee hyvänä sen, että nykyisessä työehtosopimuksessa pystyttiin säilyttämään keskeisiä henkilöstölle tärkeitä työsuhteen ehtoja, kuten myös eduskunnan tahtotila oli. On kuitenkin samalla todettava, että tietyt työsuhteen ehdot myös heikkenivät, kuten sairausajan palkallisuuden pituus. JHL toteaa, että työehtosopimuksen kehittäminen niin, että se tukee henkilöstön toimeentuloa ja työhyvinvointia, on jatkossakin tärkeää.

Henkilöstön edustus

Senaatti-konsernissa on kaksi yhteistoimintaelintä: konsernin yhteinen yhteistoimintaelin, jossa käsitellään koko konsernia koskevia asioita ja Puolustuskiinteistöjen yhteistoimintaelin, jossa käsitellään vain Puolustuskiinteistöjä koskevia asioita. Yhteistoimintaelinten työnjako on sovittu erillisellä sopimuksella.

LAUSUNTO

JHL toteaa, että yhteistoiminnan tulee tapahtua mahdollisimman lähellä työyhteisöjä. JHL toteaa myös, että aiempaan verrattuna nykyisellä Puolustuskiinteistöjen organisaatiolla ei enää ole alueellisia yhteistoimintaneuvottelukuntia. Konsernitason YT-elimellä on paikkansa koko konsernia koskevien yhteistoiminta-asioiden foorumina, mutta myös liikelaitostasoinen, eli Puolustuskiinteistöjen YT-elin on välttämätön vain Puolustuskiinteistöjä koskevien asioiden käsittelyä varten. JHL edellyttää hyvää yhteistoimintaa Puolustuskiinteistöissä ja koko Senaatti- konsernissa.

Helsingissä 11.11.2022

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

Lisätietoja: Sari Jokinen, sopimusasiantuntija,
sari.jokinen@jhl.fi, p.050 4619 316